



Agrupació Astronòmica d'Osona

C.Pare Xifré, 1-3, 3r. 08500 Vic (Barcelona)

Tel. 938 864 154

<http://www.astroosona.org>

e-mail: astrooso@astroosona.org

Vic, 2013-03-21

Benvolguts consocis:

- 1. CONFERÈNCIES I OBSERVACIONS.** Des de la circular anterior, a més de les conferències setmanals ja programades n'hem fet tres en altres indrets: el 24 de gener, en Josep M. Casals en va fer una sobre l'astrolabi, a la Societat Catalana de Gnomònica, a Barcelona; el 4 de març en Miquel Amblàs va parlar del Sistema Solar als alumnes del Col·legi del Sagrat Cor, de Vic, i l'11 de març en Toni Torrents va parlar del planetari virtual Stellarium al casal Mn. Guiteras, també de Vic. Les observacions ordinàries de cada primer dijous de mes es van fer el 7 de febrer i el 7 de març, però la del 10 de gener es va haver de suspendre per mal temps. També es van fer observacions els dies 30 i 31 de gener, al Santuari dels Munts, amb alumnes del Col·legi Sant Miquel dels Sants, de Vic.
- 2. VISITES.** Durant el primer trimestre es va fer la visita anunciada a l'Agrupació Astronòmica de Barcelona -ASTER-, a on vàrem ser atesos pel seu president, Pere Closas.
- 3. OBSERVATORI.** A banda de les observacions habituals, l'observatori de l'Agrupació va rebre la visita del Casal Mn. Guiteras, de Vic. A més de l'observació, també varen visitar les altres dependències de la nostra entitat: l'espai d'exposició, la biblioteca i la sala de conferències.
- 4. OBSERVACIÓ PÚBLICA DEL MERCAT DEL RAM.** Aquest divendres 22 de març es farà la tradicional observació pública de la vigília del Mercat del Ram a la plaça Major de Vic, a la qual esteu tots convidats.
- 5. VISITA DEL TRIMESTRE.** Pel dissabte 11 de maig, s'ha programat una visita a la depuradora de Vic per veure els processos de regeneració de l'aigua i de producció d'energia a partir del biogàs que es genera. Ens ho comentarà l'Eva Masramon, llicenciada en química i tècnica del Consell Comarcal d'Osona.
- 6. BIBLIOTECA .** L'activitat a la biblioteca s'ha reprès i també el servei de préstecs. Tots els socis poden accedir al préstec de llibres, d'acord amb la normativa de funcionament de la biblioteca, exposada en el mateix lloc.
- 7. V JORNADA D'HISTÒRIA DE L'ASTRONOMIA I LA METEOROLOGIA.** El proper 5 d'octubre es convoca, per cinquena vegada, aquesta Jornada biennal organitzada conjuntament amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica i el Patronat d'Estudis Osonencs. Com en les convocatòries anteriors, es farà al Temple Romà, de Vic. La inscripció per la presentació de comunicacions ja està oberta.
- 8. ASSEMBLEA.** Al final d'aquesta circular trobareu un resum de les informacions, la renovació de càrrecs i els acords que es varen prendre en l'assemblea de Socis que es va fer el 22 de febrer.

9. QUOTES. A partir d'ara es durà a terme el cobrament de la quota d'enguany que, per acord de l'Assemblea, ha quedat fixada en la mateixa quantia que l'any passat: 36 € per tot l'any. Els socis que paguen en efectiu tenen els rebuts disponibles al nostre local i poden venir a abonar-la quan els vagi bé.

10. DINAR DEL SOCI. El dissabte 8 de juny celebrarem el dinar del soci per commemorar l'aniversari de l'Agrupació, com fem cada any en aquest cap de temps. La conferència extraordinària anirà a càrrec del Dr. Josep Sánchez de Toledo i Codina, Cap del Servei d'Oncologia i Hematologia Pediàtrica de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron de Barcelona, que ha tingut la gentilesa d'oferir-se a explicar-nos la seva recerca i els excepcionals avenços aconseguits en tots aquests anys de treball.

Cordialment.

LA JUNTA

PROGRAMA D'ACTIVITATS. 2n TRIMESTRE DE 2013

Abril

Dijous 4 Observació pública des del nostre observatori. A partir de les 20:30 h.

Dimarts 9 Conferència **ECONOMIA SOCIAL I MERCAT ELÈCTRIC**, per Emma Silván, advocada i sòcia fundadora de Som Energia, impulsora del Grup Local d'Osona.

Vivim en una societat dependent del petroli i dels seus derivats, sabem que aquest és un recurs escàs i finit, i alhora sabem que l'energia és un valor molt preuat a la nostra societat i que actualment està controlat i gestionat per uns grups empresarials molt concrets. Som Energia, una cooperativa sense ànim de lucre que neix a finals de 2011 a Girona, té per objectiu impulsar un canvi en el model energètic de la nostra societat des del vessant tècnic i social, impulsant les energies renovables i locals i alhora potenciant el cooperativisme en la societat. A través de la cooperativa hom pot ser propietari de la seva empresa comercialitzadora i alhora pot invertir en fonts renovables, de forma fàcil i segura. A la conferència s'explicaran les característiques del projecte, així com els principals arguments que han portat la cooperativa a superar els 7.000 socis en dos anys.

Dimarts 16 Conferència **EL PLANETA SATURN (I)** per Josep M. Casals, Dr. Enginyer industrial.

Seguint amb el repàs al sistema solar avui parlarem del planeta Saturn, que potser és el planeta més popular pel seu vistós sistema d'anells, que també fan molta agraïda la seva observació amb telescopi. Actualment Saturn està essent explorat per la sonda Cassini, que està aportant molta informació del planeta, anells i els seus satèl·lits, especialment de Tità, a partir de la sonda Huygens, que la Cassini va deixar anar en paracaigudes sobre la seva superfície.

Dimarts 23 Conferència **CIÈNCIA I CONSTRUCCIÓ NACIONAL: LA TRADICIÓ CIENTÍFICA A LA CATALUNYA CONTEMPORÀNIA**, per Pasqual Bernat, Historiador de la ciència

Quan parlem de cultura catalana sovint ho fem només des de la perspectiva literària, filològica, antropològica o social, sense referir-nos als àmbits científics i tecnològics. En aquesta conferència reivindicarem el paper de la ciència i la tecnologia en l'activitat cultural del nostre país. I ho farem des de la perspectiva històrica, centrant la nostra atenció en aquells esdeveniments, que des del segle XVIII fins a principis del segle XX, van tenir el coneixement científic i tecnològic com a protagonistes no tan sols d'un progrés econòmic i social, sinó també de la voluntat de les classes dirigents catalanes per construir una identitat i una cultura pròpies.

Dimarts 30 Conferència **OSONA AL MUZTAGH ATA**, a càrrec de Quim Vila i Jaume Sañé, del Centre Excursionista de Tona. -Videoprojecció comentada-

El pic Muztagh Ata, de 7.546 metres, es troba al nord oest de la Xina, en un dels majors sistemes muntanyosos de l'Àsia Central. L'ascensió al Muztagh Ata té lloc per terreny de neu i gel amb pendents d'uns 30 graus d'inclinació. Tot i que no presenta dificultats tècniques, cal parar especial atenció entorn als 5.600 metres (entre els camps I i II) per l'existència d'esquerdes obertes. Els integrants de l'expedició consideren que ha estat un èxit, ja que tots han aconseguit fer el cim, cosa que és poc freqüent en muntanyes tant altes.

Maig

Dijous 2 Observació pública des del nostre observatori. A partir de les 21 h.

Dimarts 7 Conferència **EL PLANETA SATURN (II)** per Josep M. Casals, Dr. Enginyer industrial.

(Segona part de la conferència del 16 d'abril)

Dissabte 11 Visita a la depuradora d'aigües residuals de Vic.

Dimarts 14 Conferència **AGENTS RURALS - PREVENCIÓ I INVESTIGACIÓ DELS INCENDIS FORESTALS**, per Joan Corominas, Agent Rural.

Descripció de les tasques dels Agents rurals envers els incendis forestals. Creació dels mapes de risc. Casos pràctics de la investigació d'incendis forestals.

Dimarts 21 Conferència **EN QUÈ S'ASSEMBLA UN TERRATRÈMOL A UN METEORIT? O EL QUE LA GEOFÍSICA POT FER PER L'ASTRONOMIA**, per Mar Tapia, Llicenciada en Física i Doctora en Sismologia. Actualment coordinadora del Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF-IEC)

Aquesta xerrada vol explicar com és que podem detectar a les estacions sísmiques senyals corresponents a meteors i meteorits. La seva entrada a l'atmosfera crea ones infrasòniques que, si són de suficient energia, podem detectar-les a la superfície de la terra i sense necessitat que el meteor arribi a ser un meteorit. L'estudi d'aquestes senyals poden informar de la mida i d'alguns aspectes de la trajectòria del meteor.

El passat 15 de febrer de 2013 va caure un meteorit a Cheliábinsk (Rússia), fenomen que va popularitzar aquest fet, ja que les ones infrasòniques són les que van causar els nombrosos danys que s'han pogut observar a la regió. Parlarem d'aquest cas i d'altres casos més propers a casa nostra.

Dimarts 28 Conferència **L'ANOMALIA TÈRMICA DE LA PLANA DE VIC**, per Lluís Solanas, meteoròleg i director de l'observatori Meteovilatorna.

Explicarem quin procediment és va seguir per elaborar el treball sobre la Anomalia Tèrmica de la Plana de Vic, a carrec del Dr. Fontseré. Especialment pel que fa a les observacions que es van dur a terme a Sant Julià de Vilatorna i rodalies, amb tres observatoris situats a diferent altitud, per tal de poder comparar les dades amb la resta d'observatoris i contrastar-les amb les del l'Observatori Fabra.

Juny

Dimarts 4 Conferència **EL CONTEXT HISTÒRIC DE L'EXPLORACIÓ ESPACIAL**, per Mn. Ricard Làzaro, Llicenciat en Humanitats.

L'Astronàutica i els descobriments astronòmics del segle XX situats en el context dels esdeveniments històrics, polítics i culturals dels Estats Units i de la Unió Soviètica, més tard Rússia. Com la "curse de l'espai" va ser més que res una rivalitat ideològica i geopolítica, sobretot per veure qui era capaç d'arribar primer a la Lluna i als planetes, destacarem aquestes fites en mig dels ambients oposats que les van fer possibles. Es tractaran sobretot els enigmes i punts foscos en relació amb els programes espacials.

Dijous 6 Observació pública des del nostre observatori. A partir de les 21:30 h.

Dissabte 8 Conferència extraordinària: **CÀNCER A LA INFÀNCIA, D'ON VENIM I CAP A ON ANEM**, pel Dr. Josep Sánchez de Toledo i Codina, Cap del Servei d'Oncologia i Hematologia Pediàtrica. Hospital Universitari Vall d'Hebron, de Barcelona.

Els resultats del tractament del càncer en la infància i adolescència és un exemple de la importància dels equips multidisciplinaris i del treball col·laboratiu entre centres de diversos països. Actualment la supervivència és del 80%. Mitjançant un passeig per la història, analitzarem com s'ha arribat a la situació actual i i després valorarem quines són les perspectives futures.

Dissabte 8 Dinar del soci.

Dimarts 11 Conferència **CATALANISTES I TECNÒCRATES A LA II REPÚBLICA: DE BARCELONA A NÚRIA (PASSANT PER VIC)** per Jaume Valentines Álvarez, Historiador de la ciència (UPC) (CRHT).

Com es va pensar la nació catalana a la convulsa dècada de 1930? Per què va esdevenir una fi i una fita per a l'enginyeria? Quina relació va establir-se entre crisi econòmica, tecnocràcia i nacionalisme durant el primer Estatut d'Autonomia? En el seminari, intentarem respondre aquestes i altres qüestions posant l'accent en dues dinàmiques, eixos centrals de la meua tesi doctoral (2012). D'una banda, abordarem les connexions entre la construcció del territori i la construcció de la tecnologia durant la II República, incidint tant a nivell simbòlic (identitats nacionals i professionals) com a nivell fàctic (organització governamental, social i tècnica). Paral·lelament, destriarem les interaccions que es van establir entre Barcelona i la resta de Catalunya a l'hora de definir en clau tecnològica la societat i la pàtria. Tot plegat, ho farem a partir d'un viatge per la geografia de la Catalunya dels trenta: una ruta des de Barcelona a Núria, fent parada i fonda a Vic.

Dimarts 18 Conferència **DISSENYATS PER A L'ESPAI**, per Albert Febrer, Doctor Enginyer de Telecomunicacions per la UPC

L'exploració de l'univers va fer un salt endavant quan es va poder fer des de l'espai, evitant així els impediments que ens posa l'atmosfera. L'espai és també un punt privilegiat d'observació de la terra i un perfecte punt d'enllaç per posar en comunicació dos punts allunyats de la superfície del planeta. Per aconseguir tot això ha calgut desenvolupar tecnologies diverses: instruments capaços de funcionar en condicions de micro-gravetat, el buit, o grans quantitats de radiació, els vehicles que ens permeten portar-los fins allà dalt i els equips que ens fan arribar les dades que recullen. Les condicions d'entorn adverses, l'elevat cost de la posta en òrbita i les dificultats per portar a terme reparacions tenen un gran impacte sobre la forma de dissenyar qualsevol instrument que vagi a l'espai.

NOTES:

Totes les activitats es faran al local de l'Agrupació, c. del Pare Xifré 3, 3r, 1ª. Vic, a les 8 del vespre, llevat d'indicació expressa en sentit contrari.

El lloc de trobada per a les sortides serà al c. de la Laura, entre la Torre dels Frares i l'Escola Politècnica de la Universitat de Vic, llevat d'indicació expressa en sentit contrari.

ACTA DE L'ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE SOCIS DE L'AGRUPACIÓ ASTRONÒMICA D'OSONA.

DIVENDRES, 22 DE FEBRER DEL 2013

1r. Obertura i salutació als assistents.

El president obre la sessió i dóna la benvinguda als assistents.

2n. Lectura i aprovació de l'acta de l'assemblea de l'any anterior.

El secretari llegeix l'acta de l'assemblea de l'any anterior que queda aprovada per unanimitat.

3r. Informació de les activitats de l'AAO durant l'any 2012.

Conferències:47. Al local social de l'AAO: 35, a fora: 12

Observacions: 18

Sortides: 3

Actes 25è Aniversari: 10

Visites a l'observatori: 7, participants: 88

Activitats realitzades: 87, assistència total: 3287 persones

Altes 5, Baixes 8. Nombre total de socis a fi d'any: 125.

4t. Lectura i aprovació, si escau, de l'estat de comptes.

El tresorer llegeix l'estat de comptes de l'exercici 2012 que queda aprovat per unanimitat.

5è. Renovació de càrrecs de la Junta Directiva.

Tal com estableixen els estatuts, en aquesta Assemblea acabaven el seu mandat:

El Vicepresident, Pasqual Bernat. El tresorer, En Josep M. Casals. Els vocals: Xevi Mas, Josep Roviró, i Jordi Casanellas.

Després que l'Assemblea aprovés per unanimitat als candidats que s'han presentat, els càrrecs vacants han estat coberts per :

Pascual Bernat, que renova com a vicepresident. Xavier Gràcia, com a tresorer. I els vocals: Jordi Compte, Jordi Roviró, i Joaquim Pérez.

6e. Projecte d'activitats per a l'any 2013.

El president presenta el projecte d'activitats per a l'any 2013, que l'assemblea aprova per unanimitat.

7è. Actualització de quotes i aprovació del pressupost per al 2013.

El president informa de la decisió, presa a la darrera reunió de Junta, de mantenir la quota de l'any 2012 i el tresorer presenta el pressupost per al 2013 que l'assemblea aprova per unanimitat.

8è. Nomenament de Soci Honorari.

A proposta de la Junta, es demana a l'Assemblea que es nomeni Soci Honorari a Josep M. Casals i Guiu, atesa la seva llarga i fructífera trajectòria a l'Agrupació.

Soci fundador, redactor dels estatuts i col·laborador actiu en múltiples activitats i càrrecs, entre els quals el de President. Cal destacar la seva eficiència com a divulgador de l'Astronomia, a l'Agrupació, la comarca i el país.

L'assemblea ho aprova per unanimitat

9è. Informacions diverses

Es deixa constància dels agraïments: a la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica i als conferencians que ens han permès participar dels seus coneixements en les conferències de cada setmana. A l'Ajuntament de Vic per acollir-nos. A tots els col·laboradors en els actes del 25è aniversari per la extraordinària participació en tota mena de tasques.

Es felicita a en Pep Pujols pels èxits i reconeixements que l'estació de videocaptació de meteors està rebent. També es felicita al grup d'astrofotografia pel nivell assolit en tan poc temps i pel reconeixement que està aconseguint.

10è. Propostes dels socis.

En Josep M. Casals proposa algunes sortides per aquest any, entre les que hi destaca la de l'Observatori de Costitx, a Mallorca.

11è. Precs i preguntes.

En Josep M. May pregunta per la situació de l'ascensor, atès que ja fa alguns dies que no funciona. (Actualment està ja resolt).

També suggereix que els conferencians respectin el temps establert per a les conferències. Se li respon que ja es té en compte i s'informa en aquest sentit als conferencians.

En Miquel Torrent demana sobre la possibilitat d'anar a La Guayana a veure l'enlairament del satèl·lit Gaia. El president contesta que se'n va parlar a la conferència d'en Jordi Portell de Mora, però el tema es difícil, ja que no se sap mai si la data inicialment proposada s'haurà d'ajornar per alguna qüestió imprevista.

No havent-hi més precs i preguntes, s'aixeca la sessió.

PROJECTES D'ACTIVITATS PER A L'ANY 2012, segons es van presentar a l'Assemblea.

- Es continua amb els programes de l'Observatori, Biblioteca, Recerca, Restauració i Astrofotografia. Obrint-se dins del possible a noves expectatives.
- Es continua amb les observacions públiques mensuals i amb una o dues visites cada trimestre, i també alguna sortida més llarga..
- Es decideix seguir amb l'assessorament a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat, i als estudiants de ciències. Aquests treballs són atesos per en Toni Torrents.
- També es decideix continuar l'estada anual a Les Llosses, per l'observació de Perseides, als voltants de l'12 d'agost. El programa detallat d'aquesta activitat es comunicarà a tothom per mitjà de les circulars corresponents.
- Es decideix continuar la col·laboració amb la *Setmana de la Ciència*, dedicant alguna de les conferències setmanals a aquest esdeveniment.